

Wspólnota Kapłańska Jezus Caritas
Przygotowania do procesu kanonizacji Brata Karola

Tekst 3:
wersja: polsku
grudnia 2020

autor: Honoré Savadogo
przetłumaczenie: Andrzej Anderwald

PODSTAWY DUCHOWOŚCI WEDŁUG KAROLA DE FOUCAULD

Ab. Nabons-Wendé Honoré SAVADOGO, Burkina

Karol de Foucauld „przebył drogę przemiany, aby poczuć, że jest bratem wszystkich ludzi [...] Kierując się ideałem całkowitego poświęcenia się Bogu, utożsamiał się z najmniejszymi, opuszczonymi w głębi afrykańskiej pustyni” (Franciszek, Encyklika *O braterstwie i przyjaźni społecznej* „*Fratelli tutti*” (2020), nr 286-287).

Różnorodność duchowej rodziny Karola de Foucauld jest imponująca. Można w niej znaleźć przedstawicieli wszystkich stanów życia chrześcijańskiego: wiernych świeckich, zakonników ze zgromadzeń kontemplacyjnych i czynnych, świeckie osoby konsekrowane, kapłanów i biskupów. Wszyscy oni pozwalają się głęboko i wielorako inspirować duchowym doświadczeniem brata Karola. Warto dostrzec, że również niechrześcijanie, a nawet osoby niereligijne pozwalają się zafascynować i poruszyć jego doświadczeniem.

Kluczem do zrozumienia tej przekraczającej wszelkie granice duchowej głębi jest przede wszystkim wierność Ewangelii. Im bardziej człowiek kształtuje swoje życie w ścisłym powiązaniu z Ewangelią, tym bardziej staje się autentycznym autorytetem dla innych chrześcijan. Oprócz wierności wobec Ewangelii, brat Karol należał do wszystkich stanów życia chrześcijańskiego: wierzącego świeckiego, który najpierw utracił wiarę, a potem ją odnalazł; kontemplacyjnego mnicha i pustelnika, kapłana i zakonnika, który był całkowicie wolny w swoim specjalnym powołaniu misyjnym. Głębia jego duchowego doświadczenia jest skarbnicą dla wszystkich, którzy należą do jego duchowej rodziny. Właściwych jej elementów nie powinno zabraknąć w naśladowaniu Jezusa.

1. Duchowość serca: od religii do miłości

Miłość i miłosierdzie są na pierwszym miejscu. Serce, siedziba i symbol miłości, jest widoczną odznaką brata Karola i centralnym, bardzo specyficznym elementem jego duchowości. Od czasu nawrócenia zdecydowaną jego wolą było upodobnienie swojego serca z Sercem Jezusa. Przez całe swoje pełne wydarzeń życie robił wszystko, co możliwe, aby ukształtować i poszerzyć swoje serce, pobudzany bezgranicznością Najświętszego Serca Jezusa. Ta nienasycona miłość do Boga i do ludzi staje się w jego życiu motorem wszystkich nieoczekiwanych zmian. W swojej modlitwie uparcie prosi Jezusa, aby jego królestwo miłości przyszło na świat. Dobrze znamy jego modlitwę oddania; ponadto często wydobywało się z jego ust wołanie: »COR JESU sacratissimum, adveniat Regnum tuum!«

(Najświętsze Serce Jezusa, przyjdź królestwo Twoje!). Brat Karol lubił określać serce i miłość jako podstawy religii i duchowości. W regułach wspólnoty, którą chciał założyć, znajduje się stwierdzenie, które nadal odnosi się do wszystkich, pragnących podążać jego drogą: „Bądźmy żarliwi w miłości, jak serce Jezusa! ... Kochajmy wszystkich ludzi, ponieważ zostali stworzeni na obraz Boży! Bądźmy jak serce Jezusa, które tak bardzo kochało ludzi! ... Kochamy Boga, wypełniając tym samym Jego misję, jeśli kochamy ludzi! Kochajmy Boga tylko ze względu na Niego samego ... Kochajmy Boga tak, jak Go kocha Serce Jezusa, najlepiej jak to możliwe!”¹ W odniesieniu do miłości, Karol de Foucauld był przekonany, że należy kochać bezgranicznie, bez wykluczania kogokolwiek. Myśl tę dobitnie wyraził w słowach: „Miłość jest wypełnieniem; we wszystkim można przesadzić, wyolbrzymić, ale nie w przypadku miłości; w miłości nigdy nie można zejść wystarczająco daleko”².

2. Eucharystia: celebrowana, adorowana, przeżywana

Umiłowanie Eucharystii przez Karola de Foucauld dobrze oddaje konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum concilium* Soboru Watykański II i użyte w niej wyrażenie, że Eucharystia jest źródłem i szczytem każdego doświadczenia duchowego. Obecność Eucharystii jest podstawą, filarem i nieodzowną koniecznością. Można powiedzieć, że życie brata Karola stało się przeżywaną kontemplacją Eucharystii. Na poziomie duchowym to właśnie Eucharystia ukształtowała to wszystko, co należało do jego życia od początku do końca: jego nawrócenie, modlitwę, relację z Jezusem, bogatą historię jego powołania, duszpasterską troskę o dobro, powszechne braterstwo, wizję misji, życie na Saharze i wszystkie chwile jego życia, nawet śmierć.

Dlatego nie można być uczniem brata Karola bez wzrastającej miłości do Jezusa, obecnego w sprawowanej i adorowanej Eucharystii. Mimo swej bardzo wielkiej czci wobec Eucharystii, podejmował coraz to większe postanowienia, aby ją jeszcze bardziej kochać. My, podobnie jak on, także powinniśmy nieustannie rozszerzać naszą miłość do Eucharystii. Uczynić jako własną jego determinację, którą sformułował w jednym ze swoich wielu duchowych pism w następujący sposób: „Zawsze bądź u stóp Najświętszego Sakramentu, dopóki wola Boża nie zobowiąże cię do pójścia gdzie indziej. ... – Nie przegap, pod żadnym pretekstem, przyjęcia Komunii Świętej”³.

3. Uniwersalne braterstwo

Błogosławiony Karol de Foucauld odkrył w Eucharystii źródło powszechnego braterstwa. Widział bardzo wyraźnie, że każdy człowiek jest, w taki czy inny sposób, członkiem eucharystycznego Ciała Chrystusa; z tego wyprowadzał potrzebę kochania wszystkich ludzi bez czynienia jakichkolwiek różnic pomiędzy nimi: „Musimy bez czynienia

¹ C. DE FOUCAULD, *Règlements et directoire*, Nouvelle Cité, Paris 1995, 287.

² C. DE FOUCAULD, *Correspondances sahariennes*, Cerf, Paris 1998, 970.

³ C. DE FOUCAULD, *La dernière place*, Nouvelle Cité, Paris 2002, 95.

różnic kochać wszystkich ludzi, cenić ich i szanować, ponieważ wszyscy są członkami Jezusa, częścią Jezusa ...⁴”. Jeśli chodzi o Eucharystię jako sakrament, w którym miłość Boga objawia się najgłębiej, brat Karol był przekonany, że jej praktykowanie czyni nas czułymi, dobrymi i pełnymi miłości do wszystkich ludzi. Papież Franciszek polecił nam brata Karola jako wzór przeżywanego braterstwa i powszechnej przyjaźni w następujących słowach: „Karol de Foucauld przebył drogę przemiany, aby poczuć, że jest bratem wszystkich ludzi [...] Kierując się ideałem całkowitego poświęcenia się Bogu, utożsamiał się z najmniejszymi, opuszczonymi w głębi afrykańskiej pustyni” (Encyklika *Fratelli tutti*, nr 286-287). Nieustającym wyzwaniem dla każdego ucznia brata Karola, jest formowanie się do bycia uniwersalnym bratem, który niestrudzenie stara się żyć bezgraniczną miłością do wszystkich mężczyzn i kobiet.

4. Miłość do najbiedniejszych

Dla brata Karola uwielbienie i głęboka miłość, których doświadczamy podczas celebracji i adoracji Eucharystii prowadzi do tego samego podziwu i czułości dla ubogich. Wprost wyczuwał, że za każdym razem, gdy mówimy „to jest ciało moje, to jest krew moja”, chodzi o tego samego Pana, który podkreśla w przypowieści o Sądzie Ostatecznym, że „Cokolwiek uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40). Podczas swoich długich adoracji przed Najświętszym Sakramentem w Beni Abbès, czasem odchodził od tabernakulum, aby mieć czas dla tego, który właśnie chciał go odwiedzić. Był przeświadczony, że tego samego Chrystusa, którego spotka w Najświętszym Sakramencie, spotka również w biednym człowieku, który właśnie zagląda do niego. Brat Karola, aby być z najbiedniejszymi i dotrzeć do najbardziej oddalonych, był zdolny do ponoszenia ogromnych ofiar, takich jak: samotność, ubóstwo, niepewne życie, a nawet niemożność sprawowania Eucharystii.

5. Skromne życie: pokuta, pokora, ubóstwo, dzielenie się

Karol de Foucauld, naśladowując Jezusa, który przez wcielenie i ofiarę krzyża zstąpił na ostatnie miejsce, prowadził życie pełne uniżenia i umartwienia. Nawet jeśli był tu i ówdzie zmuszany do zawieszenia umartwienia, pozostał przez całe życie wielkim ascetą. W naszym życiu duchowym i we współczesnym świecie nie ma już często miejsca na umartwienie i pokutę. To jednak osobowość brata Karola nieustannie przypomina nam wezwanie Jezusa, by iść za Nim na Jego drodze uniżenia. Jak możesz udawać, że należysz do Jego duchowej szkoły bez pewnej dawki skruchy lub przynajmniej skromności? Pilnie potrzebujemy takiego samoograniczenia, aby móc przeciwdziałać zalewowi konsumpcji, która tak bardzo zniekształca piękno stworzenia i niszczy „Matkę Ziemię”. Duchowość pokuty i powagi jest prawdziwą przeciwwagą dla wszelkiego rodzaju nadmiernego nadużywania dóbr, które udostępnia nam Boża Opatrzność.

---

⁴ C. DE FOUCAULD, *Petit frère de Jésus*, 84; ebenso in: *Aux plus petits de mes frères*, 141.

6. Medytacja piękna Boga w przyrodzie

Życie brata Karola polegało na nieustannej kontemplacji obecności Jezusa w Eucharystii i w Piśmie Świętym. Każdego dnia spędzał godziny zanurzony w Bogu, patrząc na Niego w modlitwie pełnej miłości i czułości. Był kimś, kto daje się poruszyć blaskiem i pięknem nieskończonej miłości Boga. Brat Karol, pomimo swojego intensywnego życia kontemplacyjnego, nie był niewrażliwy na przyrodę, w której odkrywał ślady blasku boskiego piękna. To poczucie piękna stworzenia zachował przez całe swoje życie. „Podziwiamy piękno przyrody – stwierdził kiedyś – która jest tak czarująca i dobra, bo jest dziełem Boga. Ona pozwala nam podziwiać i wychwalać swojego Stwórcę. Jeśli przyroda, człowiek, cnota, dusza jest tak piękna, jakże piękny musi być Ten, którego piękno odzwierciedlają Jego dzieła”⁵

7. Stała misyjna gorliwość

Życie duchowe brata Karola było naznaczone niezniszczalnym zapałem misyjnym. Od pierwszej chwili, jak tylko odkrył swoje powołanie jako misjonarz eucharystycznej uczty dla najuboższych i najodleglejszych (dziś można by powiedzieć: dla tych na krańcu świata), nigdy nie przestał się modlić i pracować na rzecz misji. Aby Ewangelia mogła zostać poznana i głoszona, był gotów poświęcić wszystko, by „iść na koniec świata i tam żyć do końca świata”⁶. Bez względu na jakim jesteśmy etapie życia: czy możemy autentycznie podążać za bratem Karlem bez pragnienia, aby Ewangelia i Eucharystia były znane i kochane aż do końca świata?

Reasumując można powiedzieć, że w Karolu de Foucauld mamy do czynienia z niemal niewyczerpaną duchowością, która jest ściśle związana z Ewangelią. Wyodrębniliśmy tylko kilka fundamentalnych elementów jego duchowego doświadczenia. Teraz każdy powinien zadać sobie pytanie o miejsce i zakres, w jakim te elementy są obecne w osobistym życiu duchowym. Ich realizowanie w naszym życiu może wskazywać na autentyczność naszej wierności wobec duchowych doświadczeń brata Karola.

Ouahigouya (Burkina Faso), grudzień 2020.
Ab. Savadogo Nabons-Wendé Honoré

⁵ *Meditation sur les psaumes*, p. 66 ou: Ch. d. Foucauld, *Rencontres á themes*, Nouvelle Cité 2016. *Chapitre: beauté*)

⁶ C. DE FOUCAULD, *Correspondances sahariennes*, 155.